

CLLD töögrupi kohtumine

23. märtsil Kamari seltsimajas Jõgevamaal

Kokkuvõte: Triin Lääne

1. Ülevaade vahepeal toimunud, kohtumiste seis sotsiaalpartneritega

Kristiina Tammets annab ülevaate Euroopa uudistest seoses LEADER/CLLDiga.

DG Agri paneb suurt rõhku, et propageerida lihtsustamist ehk SCO-d (Simplified Cost Option) liikmesriikide seas ja LEADER Simplification töögrupp töötas käesolevaks ja uueks perioodiks välja ka vastavad juhised.

8. märtsil toimus LEADER/CLLD Subgroupi kohtumine Brüsselis, kus Kristiina tutvustas EESCI CLLD arvamust (CLLD mudelit), mis sai seejärel auditooriumilt väga head tagasisidet. Samuti suhtles Kristiina seal mitmete riikide ministeeriumite ja võrgustike inimestega, saades ka neilt positiivset tagasisidet CLLD mudelile. ENRD kodulehel on üleval ka mitmed huvitavad presentatsioonid ja materjalid, mida Kristiina soovib kindlasti lugeda https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/5th-leaderclld-sub-group-meeting_en

Seal on ka üks DG Regio tellitud uuring, kus toodi välja, et need LAGid, kes rakendavad CLLD-d, saavad paremini erinevate väljakutsetega hakkama kui need, kes ei rakenda. Veel tasub lähemalt lugeda LEADER uuringut, kus ka Eestist osalesid mitmed tegevusgruppid (6-7 tk) ja üle Euroopa ca 700 LAGi. Uuringust leiab palju huvitavaid järeldusi, mis on ka üsna lihtsasti diagrammide abil mõistetavad.

Subgroupi kohtumise arutelugruppides räägiti, et Poola rakendab admin. ja tegevuskulude osas flat rate meetodit, ühtegi kulu eraldi enam makseagentuuri poolt üle ei kontrollita. Võiksime ka Eestis selles suunas liikuda. Poolas on muidugi ka 360 tegevusgruppi, nad lihtsalt ei jõuagi kontrollida, vaid peavad tegevusgruppe usaldama.

Kristiina saadab ka oma raporti (inglise keeles) LEADER/CLLD Subgroupis osalemise kohta.

Uue põllumajanduspoliitika kohaselt antakse liikmesriikidele suurem vastutus ja otsustusõigus, järjest olulisemaks muutuvad seega siseriiklikud läbirääkimised erinevate partnerite vahel. Teine asi, mida välja tuua, on tulemustele orienteeritus - EU annab ette suured üldeesmärgid ja liikmesriigid ise otsustavad, kuidas nende eesmärkideni jõuda.

LEADERi osas me vajame vabadust, et meie strateegiad oleksid vabad ja saaksime oma vajadusi katta, takistuskohaks ongi peamiselt tehniline rakenduskeem, mis ei pea olema erinev erinevates riikides. 2016.a lõpu seisuga on kinnitatud ainult 32 riikidevahelist koostööprojekti, mis samuti tõestab, et koostöö tegemine on sel perioodil läinud keerulisemaks ja on väga aeganõudev.

Mitmed teemad on hetkel lahtised, arutelud käivadki pigem kabinetides komisjonäride vahel, info väljapoole veel väga ei jõua. Püüame ka ELARDiga Euroopa tasandil nii palju kaasa lüüa ja pildis olla, kui võimalik. Bulgaarias toimub juuni alguses LEADER/CLLD üritus seoses nende eesistumisega, ELARD on ka seal üks kaaskorraldaja.

Kuna Sotsiaalfond on hoidnud seni veidi eemale, siis praegu üritamegi kaasata DG Employ-d läbirääkimistesse. Kõige kriitilisem ja esmasem ongi praegu tegeleda Sotsiaalfondiga.

Kristiina informeerib, et läbirääkimistega on alustatud ka Eestis. Kohtunud on Kodukandiga. Eile pidi toimuma kohtumine Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojaga, kuid Roomet Sõrmus jäi paraku haigeks ja kokku lepiti Skype koosolek 29. märtsil. Samas Brüsselis on Kristiina temaga mitmeid kordi rääkinud ja ta on üsna kursis meie tegemistega. Kalaliideriga toimub kohtumine 12. aprillil Maaeluministeriumis.

Kristiina: Hetkel valmistame Kodukandiga ette ühte kirja/ettepanekut Maaeluministeriumile. Selgus tõsiasi, et PÕKA (Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava 2030) koostamisel ei ole LEADER tegevusgruppe ega Kodukanti kaasatud. Mõtlesime teha ettepaneku integreeritud arengu töögrupi loomiseks. Uus ÜPP peab ka järjest olulisemaks võrgustumist üle valdkondade ja sektorite ning linnade-maapiirkondade vahelist koostööd. Ettepaneku saadame ministeriumisse järgmisel nädalal.

Anneli Kimmel: PõKa koostamisel eraldi meetmeid ei seata, see ongi selline üldine strateegiline dokument, kus kindlaid numbreid väga palju ei ole ning meetmeid põhjalikult ei kirjeldata. Maht tuleb max 50 lk. Oma ettepaneku laiemaks kaasamiseks võite sellegipoolest ministeriumile saata.

Krista Habakukk: kasvõi üks lõik võiks seal sees olla valdkondade ülesuse ja kogukondade osas. Saime valitsuselt vastuse ka oma memorandumile. Palju olulisi asju jäi välja (sh CLLD osa oli väga umbmäärane), aga saame juhtida sellele tähelepanu.

Anneli: mitmes maakonnas on pärast haldusreformi maakondlik arenduskeskus ja omavalitsuste liit sama keha, võibolla peaks neid korraga vaatama/kaasama. Linnade ja valdade liiduga peaks ühendust võtta, kõiki maakondi eraldi ei jõua läbi käia.

Krista: oluline on vahet teha otsustustasandil ja täidesaatjal. Omavalitsusliidud on otsustajad ja täidesaatmine on jäetud MAKidele. Oluline vaadata, kas ka meie teema nende arengustrateegiates kajastub.

Jaak Vitsur: Eesti Linnade ja Valdade Liidus valiti aseesimeheks meie piirkonna Pipi-Liis Siemann (Türi vallavanem).

Kristiina: hea oleks Pipi-Liisiga kohtuda ja eelnevalt arutada.

2. CLLD maikuu (17.-18.05) toimuva seminari programmi arutelu

Kristiina räägib maikuus planeeritud multifondide ja kohaliku arengu tutvustamisüritusest, kuhu on kavas on kutsuda esinejaid ka Euroopast (nt Roman Haken ja Karolina Jasinska, kellega on juba ka kokkulepped olemas). Eestist on oodatud osalema tegevusgrupid, poliitikud, ametnikud jne. Seminaril on peamiselt teadmuse kasvatamise eesmärk, et propageerida multifondide Euroopas toimimise viise ja mõelda, kuidas neid Eestis rakendada.

Seminar toimub 17. mail (neljapäeval), pärast seda soovime väliskülalistele pakkuda ka paaritunnise õppereisi mõnda LEADER piirkonda Tallinna lähistel (tutvumine paari projektiga, õhtusöök, tagasi Tallinna). 18. mail saavad nad siis juba tagasi sõita.

Ede Teinbas pakub, et õppereis võiks toimuda Lääne-Harju piirkonda ja õhtusöök Keila-Joal. Kuna lõunasöögi ja õhtusöögi vahele jääb päris pikk aeg, siis esimene projekti külastus võiks olla selline, kus oleks ka väike snäkk-kohv.

Kristiina tutvustab lähemalt seminari programmi. Ettepanek on alustada pigem Euroopa teema ja seejärel Eesti teemaga (hetkel vastupidi planeeritud).

Ettepanekud esinejate osas.

Eesti plokk:

- Maaeluministeeriumist – Marko Gorban
- Maaülikoolist - Mati Mõtte; Tartu Ülikoolist - Garri Raagmaa või keegi teine, kellel on laiem vaade, max. 15 min ettekanne.
- Kalanduse poole pealt – pigem keegi ministeeriumist, nt Olavi Petron kõigepealt. Kui tal ei ole võimalik tulla, siis soovitab ilmselt kedagi enda asemele (nt Liis Reima, Eve Külmallik).
- LEADER Liidu poolt võiks olla uuringu ülevaade ja kokkuvõtted, et kuidas meie LAGidel on läinud. Esitajaks Valdek Haugas või Triin Kallas (tegevjuht).

Euroopa plokk:

- Kristiina ELARDi poolelt. Kristiina tahaks rääkida ka mitmest uuringust, mis Eesti presidentuuri ajal tehtud. Pärast saaks ta ise ka seda plokki juhtida (meil moderaatorit ei ole hetkel seminarile planeeritud, seega kasutaksime pigem oma ressursse selle jaoks). Või võiks Ave seda hoopis modereerida? Eesti plokki võiks sisse juhatada LEADER Liit (Valdek nt).
- Kas Loris Servillio, University of Leuven (ei tule tasuta ilmselt, puhas teadur ülikoolis) või Eleftherios Stavropoulos (poliitika ekspert DG Regios). Kristiina hinnangul võiks esimesena kutsuda Stavropoulose, kes võiks oma ettekandes viidata ka uuringule, millest Servillio on rääkinud.
- Ivari Padari võiks panna esimesse plokki hoopis? Tema ettekanne oleks natuke ka tervituslikuma iseloomuga.
- Mart Võrklaeva võiks lisaks panna diskussiooni, kolmandasse plokki.

Paneel, kolmas plokk:

- Paneelis praegu päris palju inimesi (8 in), suhteliselt pingeline, aga teostatav. Kristiina on ka varem sellises paljude sõnavõtudega paneelis osalenud. Siia kindlasti vaja paneelijuhti, kes seda teemat hästi valdab. Kristiina pakub, et ta võiks seda ise juhtida (hoiaks tasakaalu sõnavõtjate seas ja teeks sõlmimisi sõnavõtude vahel).

- Valitsusest võiks tulla asespiiker või keegi, kellel on võimu selle asjaga pärast edasi tegeleda - Minister Tarmo Tamm (siis ei pea eraldi Maaeluministeeriumist kedagi rohkem olema).
- Parlamendi poolelt: Aivar Kokk (maaelukomisjoni esimees) või Urmas Kruuse.
- Rahandusministeerium: minister kõigepealt - Jaak Aab
- Sotsiaalministeerium – alustaks taas ministrist Kaia Iva, siis kantsler
- Tegevusgruppide poolelt Valdek, Silva, Mercedes. LEADER Liit võiks oma esindaja paneelis kokku leppida. Selle võiks jätta kõige lõpuks, kui kõik teised on paigas, siis saaks selle järgi ka sättida.
- EC – Stavropoulus, Jasinska
- EESC – Roman Haken
- Krista teeb ettepaneku, et Kodukant võiks ka olla esindatud ja pakub Eha Paasi.

Eelarve

Seminari kulud katab Maaeluvõrgustik, selle jaoks on arvestatud 2500 eurot (sh õppereis ja õhtusöök).

Tekib arutelu tõlke teemal, kuna paljud eestlased ei oska nii hästi inglise keelt. Kuna meil siiski valdavalt Eesti auditoorium, siis tundub mõistlikum teha seminar pigem eesti keeles ja välismaalastele pakkuda nn giiditõlget.

Kristiina koostab ka esialgse eelarve, mida saab siis korralduse käigus täpsustada.

Eelarve rida	Summa
2 kohvipausi 50 in	500
Kerge lõuna 50 in	600
Tõlge giidikomplektina+tõlk	600
Õppereisi transport	100
Õhtusöök 15 inimest	700
Kokku	2500

Turundus ja kommunikatsioon

Järgmine nädal saaks igaüks oma võrgustikes juba infot levitada. Samuti peame mõtlema, et kes kindlasti peaksid kohal olema ja omavahel ära jagama, kes kelle suunal tööd teeb. Fookus on ministeeriumitel – Rahandus- ja Sotsiaalministeerium on väga olulised kaasata. Et saal hõredaks ei jääks, on vaja rohkem ka meie inimesi, igast LAGist peaks keegi vähemalt esindatud olema.

Maaeluministeeriumile jääb ülesanne suhelda teiste ministeeriumitega ja mõelda, kellele-kuidas seda infot jagada ja milliseid inimesi kaasata, kellele personaalselt läheneda.

Krista teeb ettepaneku, et Maalehele võiks pakkuda pikemat lugu/arvamusartiklit. Varasemalt oleme koostööd teinud Heli Raametsaga.

Kristiina koostab koos partneritega ka kommunikatsioonikava.

Jrk	Kommunikatsioonitegevus	Sihtgrupp	Kes vastustab?	Aeg
1.	Registreerimise korraldamine	Ankeedi tegemine	Maaeluvõrgustik	10. aprill
2.	Kutse koos kavaga	Tegevusgrupid, Sotsiaalpartnerid (Kodukant, MAKid, KOVide Liit, Kalaliider, jt), ministriumid (Maaelu-, Rahandus-, Sotsiaalministeerium)	LEADER Liit	15. aprill
3.	Personaalsed kutsed - poliitikud	Poliitiliste võtmeisikute kaardistamine, info saatmine ja suhtlemine	LEADER Liit, Kodukant	15. aprill
4.	Personaalsed kutsed - ministriumid	Ministriumite võtmeisikute kaardistamine, info saatmine ja suhtlemine	Maaeluministeerium	Aprill-mai
5.	Artikkel Maalehte või Maaellu	Ajakirjanikega otse suhelda	Kristiina	Aprill
6.	Pressiteade	Pressiteate koostamine ja väljasaatmine	LEADER Liit, Kodukant, Maaeluministeerium	17. mai
7.	Pressiga suhtlemine	Ajakirjanike kutsumine üritusele	LEADER Liit	Mai

3. CLLD presentatsiooni tutvustamine ja arutelu

Kristiina tutvustab valminud LEADER/CLLD teemalist ettekannet ja räägib selle slaidide kaupa läbi.

Arutelu:

Anneli mainib, et LEADER ja kalaliider on tegelikult ühe regulatsiooni samad asjad, territooriumid ka kattuvad. Teatud partnerite puhul on oluline seda silmas pidada.

Kristine Hindriks saadab Kristiinale ka oma diagrammi esitatud taotluste kinnitamata jätmise põhjuste kohta.

Anneli saadab Riigikontrolli auditi kohta veel ühe sõnastuse, mida saaks lisada positiivse sõnumi osasse.

Jaak: kes võiks Eestis see ühtne rakendusüksus olla?

Kristiina: seda peab siis arutama, kes see Eestis olla võiks. Kõik sõltub sellest, kui hea kokkuleppe Eesti tasandil saavutame, kas meie ministriumitel on koostöövõimekus olemas. Kõige kriitilisem on saada KOVid koostösse, kes siis viivad selle sõnumi ise edasi valitsusse.

Aive: multifondide osas võiks ehk rohkem rõhutada valdkondi.

Anneli: natuke rohkem võiks olla sellest, mis Eesti tänaseks ära teinud on, erinevad projektinäiteid, kasvõi meie NG kollaste akende projekt.

Ave toetab seda mõtet, et tuua ka Eesti näiteid. Pigem pikem ettekanne, saab ju üle hüpata, kui pole parasjagu relevantne. Kiita rohkem Eesti LEADERit ja samuti tuua välja rahvusvahelist koostööd.

Kui kellelgi on häid näiteid LEADER koostööprojektidest (teemadel: sotsiaalfond, linnad, haridus, lairibainternet), siis saatku Kristiinale. Pigem siis sellised näited, kus juba toimub sektorite ülene koostöö.

4. Muu oluline info

Järgmine kohtumine toimub **20. aprillil Tartus kl 14.00** TASI kontoris. Teemad: CLLD üritus ja kohtumiste tulemused sotsiaalpartneritega.